

EUROOPA PARLAMENT

2009–2014

Majandus- ja rahanduskomisjon

2009/2150(INI)

29.1.2010

ARVAMUS

Esitaja: majandus- ja rahanduskomisjon

Saaja: arengukomisjon

Ülemaailmse finants- ja majanduskriisi mõju arengumaadele ja
arengukoostööle
(2009/2150(INI))

Arvamuse koostaja: Jürgen Klute

PA_NonLeg

ETTEPANEKUD

Majandus- ja rahanduskomisjon palub vastutaval arengukomisjonil lisada oma resolutsiooni ettepanekusse järgmised ettepanekud:

1. on seisukohal, et finants- ja majanduskriisist ülesaamine peaks endiselt olema prioriteet;
2. lisaks märgib, et globaliseerumisel on olnud ka positiivne mõju arengumaade üldisele majanduslikule olukorrale;
3. rõhutab, et vaja on jätkata abi andmist ning seda pidevalt kohandada uute olude ja tingimustega;
4. rõhutab, et ülemaailmse majanduskriisi tõttu on arengukoostööd vaja tõhusamaks muuta nii kvantitatiivses kui ka kvalitatiivses mõttes;
5. on seisukohal, et Euroopa Liidu arenguabi meetmete tulemuslikkuse ja tõhususe üle ei saa otsustada ainult arenguabi rahastamise mahu järgi;
6. rõhutab vajadust liikuda rahvusvahelise juhtimissüsteemi poole, mis kaitseks kõige haavatavamaid inimesi ja riike, esmajoones neid, keda kriis on kõige rängemalt tabanud ja kellel on ebapiisavad turvavõrgustikud või puuduvad need üldse;
7. kutsub ELi üles toetama vabakaubandust ning eemaldama kõik kaubandustõkked ja kaubavahetust moonutavad toetused, eeskätt Euroopa põllumajandustoetused;
8. kutsub komisjoni üles kiirendama rahvusvahelise arengukoostöö reformi;
9. kutsub nõukogu ja komisjoni üles astuma samme, et suurendada rahvusvaheliste finantsinstitutsioonide rahastamist, milles lepiti kokku G20 tippkohtumisel;
10. palub nõukogul ja komisjonil toetada Rahvusvahelise Valuutafondi põhjalikku reformi;
11. kutsub nõukogu ja komisjoni üles parandama kahepoolse ja mitmepoolse arengukoostöö kooskõlastamist, sest see on arenguabi ebatõhususe üks peapõhjust;
12. nõuab, et komisjon esitaks teatise selle kohta, kuidas rahvusvaheliste finantstehingute maksuga saab muu hulgas aidata kaasa aastatuhande arengueesmärkide saavutamisele, ülemaailmse tasakaalustamatuse korrigeerimisele ja säästva arengu edendamisele maailmas;
13. nõuab tihedamat makromajanduslikku koostööd G-20 raames, ÜRO süsteemi mõjukamat rolli ja rahvusvaheliste finantsinstitutsioonide reformi, et kooskõlastatult reageerida kriisile ja selle mõjudele arengumaades;
14. rõhutab, et Euroopa Liidul on kohustus aidata arengumaadel toime tulla ülemaailmsest majanduskriisist ja kliimamuutusest tulenevate probleemidega, mille eest kõnealused riigid vastutavad ei ole; nõuab sellega seoses, et liikmesriigid täidaksid täielikult oma ametliku arenguabi kohustused arengumaade suhtes, ning tuletab meelde, et nende

kohustuste täitmine oleks palju kiirem ja lihtsam viis arengumaadele vahendite tagamiseks kui finantstehingute maksustamise uue süsteemi loomine;

15. rõhutab, et finants- ja majanduskriisile tuleb ulatuslikult reageerida, et ühtki finantsinstitutsiooni, turusegmenti ega jurisdiktsiooni ei tohi vabastada reguleerimisest ega järelevalvest ning et kõigi osaliste läbipaistvus ja vastutus peab olema uue rahvusvahelise finantssektori juhtimise alus;
16. on seisukohal, et arengumaid, kes suuresti sõltuvad arengukoostöö rahastamisest ja on esmajoonel ekspordile orienteeritud, on kriis seni kõige rängemini tabanud, kuna rahavood põhjast lõunasse on kokku kuivamas ja paljude arengumaade siseturg on liiga nõrk, et korvata ekspordi vähenemist;
17. rõhutab, et finantskriisi ulatus, sügavus ja keerukus on seotud finantssüsteemi arengu lahutamisega tegelikust majandusest, ülemaailmse tasakaalustamatuse suurenemisega ja planeedi keskkonnaprobleemide teravnemisega – need vead tuleb parandada, et juhtida majandussüsteem ülemaailmse säästva arengu rajale;
18. rõhutab, et laenuraha vähenemine, majanduslanguse põhjustatud ebakindlus ning vähenenud rahvusvaheline kaubandus, investeringud ja võõrtöötajate rahaülekanded on need kanalid, mida mööda kriis on arenenud riikidest üle kandunud arengumaadesse; rõhutab, et kõigis neis valdkondades peab liit vastu võtma algatusi ning kooskõlastatud, laiapõhjalisel ja järjepideval moel kehtestama end rahvusvahelisel tasandil;
19. juhib tähelepanu sellele, et saavutamaks suuremat finantsstabiilsust ja parandamaks ülemaailmse kaubandussüsteemi toimimist WTO raames, tuleb liikuda edasi uue rahvusvahelise raha- ja finantssüsteemi poole, mille aluseks on mitmepoolsed reeglid, mis võtavad arvesse arengumaade eriomaseid probleeme ja sobituvad ÜRO raamistikku;
20. tunneb heameelt Euroopa Ülemkogu poolt 2009. aasta oktoobris võetud kohustuse üle mitte ohustada kliimamuutusega võideldes aastatuhande arengueesmärkide täitmist; nõuab tungivalt, et nõukogu jõuaks võimalikult kiiresti ning Kopenhaageni tippkohtumise järelduste ja G20 kompromisside raames kokkuleppele kindlate finantskohustuste osas, mis võimaldaksid arengumaadel toime tulla halvenevate ilmastikutingimustega, ning tagaks, et majanduskriisi tõttu vajatav abi ei viiks uuesti liiga suure välisvõlani;
21. tuletab meelde, et ELi aluslepingutes sätestatud põhimõte, mis näeb ette poliitikavaldkondade arengusidususe, on peamine viis aastatuhande arengueesmärkide saavutamiseks; nõuab sellest lähtuvalt, et EL arendaks kaubanduspoliitikat, mis toetaks ja järgiks aastatuhande arengueesmärkide täitmist; nõuab, et töötataks välja tugev õiguslik mehhanism, mis tagaks ELi vastutuse oma kohustuste eest edendada poliitikavaldkondade sidusust;
22. nõuab arenguabi ja ELi teiste poliitikavaldkondade suuremat ühtsust; märgib, et näiteks ELi subsideeritud põllumajandustoodete turustamine võib takistada loomast kindlat turgu vaeste kohalike põllumajandustootjate toodetele ja seeläbi nullida jõupingutused, mida tehakse kohaliku põllumajanduse edendamise projektide käigus;
23. nendib murelikult, et vähenenud on ametlik arenguabi rahvatervise vallas, eeskätt

seksuaal- ja reproduktiivtervise õiguste osas, mis on võtmetähtsusega aastatuhande arengueesmärkide saavutamisel; juhib tähelepanu sellele, et terve ja tugev tööjõud on majandusarengu eeltingimus;

24. on seisukohal, et ELi arengupoliitika peaks arvestama nii ELi kui ka arengumaade huvisid, ja et turgude vastastikune avamine ei tohi toimuda arengumaade majandusliku stabiilsuse arvelt ning nõuab vastavaid järelevalve- ja õigusraamistikke; palub komisjonil, nõukogul ja Euroopa Investeerimispangal seada mikrolaenude andmine VKEdele ja väiketalupidajatele arengukoostöö prioriteediks ning edendada seeläbi jätkusuutlikke piirkondlikke majandusstruktuure;
25. märgib, et eri ettevõtted on juba omandanud tuhandeid hektareid maad mõnedes arengumaades, et toota biokütuseid ELi turule; nõuab, et sel moel maa soetamise takistamiseks kehtestataks kriteeriumid, mis näevad ette kasvuhoonegaaside lubatud heitkoguste selged piirangud biokütuste tootmise kogu olelusringi vältel, ning kriteeriumid, mis muudavad toidutootmiseks sobiliku maa sel viisil kasutamise ebasoodsaks;
26. rõhutab, et maksuparadiisid ja *off-shore* keskused soodustavad maksustamise vältimise strateegiat (nt ebakorrektsed siirdehinnad), maksudest kõrvalehoidumist ja kapitali ebaseaduslikku väljavoolu; eelkõige toonitab, et arengumaades toimuva maksupettuse tagajärjel läheb aastas kaduma maksutululu, mis on kümme korda suurem arenenud riikide antavast arenguabi summast; nõuab seetõttu, et liikmesriigid seaksid võitluse maksuparadiiside, maksudest kõrvalehoidumise ja arengumaadest kapitali ebaseadusliku väljavoolu vastu üheks prioriteediks; kordab sellega seoses oma veendumust, et automaatset teabevahetust tuleks ülemaailmselt laiendada ja mitmepoolses raamistikus rakendada;
27. nõuab tõhustatud koostööd, järelevalvet ja hindamist ELi osalusega arengukoostöö projektide planeerimisel ja rakendamisel, et saavutada arengukoostöös paremaid tulemusi; nõuab, et uus välisasjade kõrge esindaja kaaluks eraldi üksuse loomist igas abi saavas riigis, et neid projekte pidevalt kontrollida ja hinnata;
28. märgib, et järelevalvet ja hindamist saab parandada, kui kasutada vastavaid arvutipprogramme, mille eeskujuks võiksid olla OLAFi väljatöötatud või ELi toel loodud programmid, nagu näiteks ODAMoz, mille abil saab registreerida, liigitada, analüüsida ja jälgida kõiki arenguprojekte ning hoida silma peal sellel, kas nad tegelikult saavutavad oma eesmärgi;
29. märgib, et liikmesriikidele tuleks kasuks tõhustatud koostöö ELi hindamis- ja kontrolliüksustes, kui näiteks liikmesriik saadaks neisse üksustesse oma töötajaid kontrollima ja hindama projekte, mida konkreetne riik rahastab; märgib, et koostöö ja infrastruktuuri ühine kasutus võib eriti kasulik olla neile liikmesriikidele, mille arengukoostöö struktuurid on suhteliselt hiljuti loodud, eriti kui personalikoolituse saab teha nende üksuste ülesandeks; märgib, et selline koostöö parandaks vajalikku läbipaistvust ja parimate tavade kasutust ning soodustaks isegi arenguabi eelarve suurendamise aktsepteerimist doonorriikides;
30. kutsub nõukogu ja komisjoni üles arengukoostöö vahendite ja poliitikameetmete

ülevaatomisel pöörama tähelepanu ka sellele, et minimeerida soovimatuid tagajärgi arengumaade majandusele, nagu suurenev sõltuvus arenguabi ülekannetest negatiivse mõjuga majanduskasvule, palkadele ja tööhõivele, aga ka kasu taotlevate struktuuride tekkimine ja korruptsioon;

31. rõhutab, et oluline on toetada arengumaid tõhusa suutlikkuse saavutamisel, et nende endi huvides edendada korruptsioonivastast võitlust ja õigusriigi põhimõtteid, head valitsemistava ja riikliku rahastamise läbipaistvust, selleks et parandada eelarve prognoositavust, täitmist ja kontrolli; rõhutab, et oluline on riikliku rahastamise parlamentaarne järelevalve; rõhutab vajadust parandada rahvusvahelisi raamatupidamisstandardeid, et ära hoida maksustamise vältimist ja maksudest kõrvalehoidumist, sealhulgas tuleks riikidevahelistelt äriühingutelt nõuda finantsaruannete koostamist iga riigi kohta eraldi;
32. märgib, et üle maailma on kümneid maksuparadiise, mida kasutavad isegi mõned OECD riikide äriühingud, et vältida maksude maksmist neile arengumaadele, kus neil on tulutoov äritegevus, või oma koduriigile; palub komisjonil aru anda, kuidas saaks automaatset teabevahetust ülemaailmselt laiendada ning koostööd mitte tegevate maksuparadiiside ja nende kasutajate suhtes sanktsioone rakendada ning kuidas kehtestada ELis riikidevaheliste äriühingute jaoks kord, mis näeks ette kasumi ja maksude aruandluse iga riigi kohta eraldi;
33. märgib murelikult, et arengumaade majandusliku olukorra edasise halvenemise tagajärgedeks võivad olla tööpuuduse ülikõrge tase ja suurenev majandusränne; lisab, et sellised rändevood võivad kaasa tuua „ajude äravoolu” arengumaadest ning kahjustada nende tulevast majanduskasvu;
34. märgib, et Euroopa Investeerimispank on teinud edusamme, tagamaks et tema tagatised ja investeringud ei läbiks maksuparadiise; palub Euroopa Investeerimispangal võtta vajalikke lisameetmeid, mille abil tagada, et seda ei juhtuks kaudsel teel; palub Euroopa Investeerimispangal anda aru *off-shore* finantskeskuste poliitika rakendamise kohta; palub Euroopa Investeerimispangal olla tingimuste seadmisel või tingimustele vastamise kriteeriumide kehtestamisel iseäranis tähelepanelikult jälgida, et need oleksid kooskõlas ELi poliitiliste eesmärkidega ja Maailma Tööorganisatsiooni inimväärse töö mõistega, et tagada maksimaalne abi, kohalike ettevõtjate kaasamine ja korruptsioonivastane võitlus; on seisukohal, et Euroopa Investeerimispank peaks oma värbamispoliitikas rohkem soosima keskkonna- ja arenguspetsialistide palkamist;
35. nõuab, et raportis, mida Rahvusvaheline Valuutafond valmistab ette järgmiseks G-20 kohtumiseks ja mis käsitleb finantssüsteemi panust sellesse, et maksta koormuste eest, mis on seotud eri valitsuste sekkumisega, võetaks arvesse kõiki otseseid ja kaudseid koormusi riiklikule rahastamisele ning eelkõige nende mõju arengumaade eelarvetele;

PARLAMENDIKOMISJONIS TOIMUNUD LÕPPHÄÄLETUSE TULEMUS

Vastuvõtmise kuupäev	27.1.2010
Lõpphääletuse tulemus	+: 39 -: 0 0: 2
Lõpphääletuse ajal kohal olnud liikmed	Burkhard Balz, Sharon Bowles, Udo Bullmann, Pascal Canfin, Nikolaos Chountis, George Sabin Cutaş, Rachida Dati, Leonardo Domenici, Derk Jan Eppink, Markus Ferber, Elisa Ferreira, Vicky Ford, José Manuel García-Margallo y Marfil, Jean-Paul Gauzès, Sven Giegold, Enikő Győri, Liem Hoang Ngoc, Othmar Karas, Wolf Klinz, Jürgen Klute, Werner Langen, Astrid Lulling, Arlene McCarthy, Íñigo Méndez de Vigo, Ivari Padar, Alfredo Pallone, Anni Podimata, Antolín Sánchez Presedo, Olle Schmidt, Edward Scicluna, Peter Simon, Peter Skinner, Theodor Dumitru Stolojan, Ivo Strejček, Kay Swinburne, Marianne Thyssen, Ramon Tremosa i Balcells
Lõpphääletuse ajal kohal olnud asendusliige/asendusliikmed	Sophie Briard Auconie, Danuta Jazłowiecka, Arturs Krišjānis Kariņš, Philippe Lamberts